

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan och
grundsärskolan Solvikskolan
i Södertälje kommun

Stödföreningen för Solvikskolan
Yttereneby Solvik
153 91 JÄRNA

Dnr 44-2010:1514
2011-02-16
1 (3)

Tillsyn i den fristående grundskolan och grundsärskolan Solvikskolan i Södertälje

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Solvikskolan skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att utbildningen vid den fristående grundskolan och sarskolan Solvikskolan till viss del svarar mot författningarnas krav att ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar den offentliga grundskolan, men att det finns ett relativt stort antal bristområden som måste åtgärdas för att eleverna ska få sina rättigheter till en fullgod utbildning tillgodosedda.

Solvikskolan är starkt präglad av sin waldorfpedagogiska inriktning, vilket i vissa avseenden kan vara en styrka när det exempelvis handlar om ett gemensamt synsätt på utveckling och lärande bland personalen. Samtidigt kan det - från tillsynsmyndighetens perspektiv - vara en utvecklingshämmande faktor när personalen upplever att deras pedagogiska utgångspunkter och sätt att organisera verksamheten inte harmonierar med de krav som ställs i skolförfattningarna och dessa därmed åsidosätts.

Såväl rektor som lärare upplever att Solvikskolan de senaste åren varit i en "uppstramningsfas" och att verksamheten strukturerats och organiserats på ett tydligare sätt än tidigare. Skolinspektionen kan efter genomförd tillsyn delvis bekräfta detta och bedömer att skolan utvecklats positivt inom områden där brister tidigare påtalats. Samtidigt kvarstår ett antal bristområden där skolan

enligt Skolinspektionens bedömning borde ha kommit längre i sin utveckling under de år som förflutit sedan den senaste tillsynen gjordes år 2006, vilket tyder på att skolan behöver en tydligare styrning och ledning.

Solvikskolan har tagit steg i denna riktning genom att inför innevarande läsår utse en rektor. Dessvärre råder dock viss oklarhet kring huruvida rektorn har det fulla ledningsansvaret vilket gör att Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att förtydliga sin ledningsorganisation.

Skolans rektor åtnjuter ett stort förtroende bland lärarna och har även den pedagogiska utbildning och erfarenhet som krävs för att få anställas som rektor. Skolinspektionen bedömer att rektorn i många avseenden fungerar väl som skolans ledare, men att rektorn i högre grad måste ta sitt ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas samt använder detta som underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse.

När det gäller skolans kunskapsresultat saknas nämligen i allt väsentligt sammanställningar på skolövergripande nivå, vilket är en förutsättning för att skolan ska kunna bygga upp ett fungerande kvalitetsarbete. Solvikskolans arbete med att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat identifierades även i den förra tillsynen av skolan som ett utvecklingsområde och Skolinspektionen vill med skärpa understryka skolledningens ansvar för detta.

Även när det gäller säkerställandet av att samtliga lärare utgår från de fastställda målen för utbildningen i sin undervisning - och kommunicerar dessa med eleverna - behöver rektorn ta ett större ansvar. Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt framhålla rektorns ansvar för att undervisningen för de elever som är mottagna i grundsärskolan utgår från de mål som anges i grundsärskolans kursplaner.

När det gäller bedömningen av skolans kunskapsresultat har Skolinspektionen i föreliggande tillsyn haft begränsad tillgång till uppgifter om dessa vilket gör att bedömningen vilar på något osäker grund. Enligt begärda uppgifter från skolan nådde 75 procent av avgångseleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen läsåret 2009/10. Skolans resultat från genomförda nationella ämnesprov i årskurs 3, 5 och 9 visar på en måluppfyllelse mellan 68-80 procent. Dessa siffror tyder på att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Solvikskolan har en hög lärartäthet och lärarna visar stor omsorg om eleverna samtidigt som de generellt sett bedriver en varierad undervisning som eleverna finner stimulerande och utvecklande, även om vissa elever upplever att studietakten ibland är alltför låg på skolan. Skolan har vidare ett fungerande ar-

bete med elever i behov av särskilt stöd, även om de skriftliga åtgärdsprogrammen inte lever upp till författningarnas krav. Tillgången till lärare med utbildning för den undervisning de bedriver och specialpedagogisk kompetens är dock begränsad, vilket skolan bör beakta i samband med nyrekrytering och/eller fortbildningsinsatser för den befintliga personalen.

Vad gäller skolans värdegrundsarbete bedriver Solvikskolan enligt samstämmiga uppgifter ett medvetet och kontinuerligt sådant. Ett respektfullt förhållningssätt och ömsesidig förståelse är ledstjärnor i värdegrundsarbetet och såväl personal som elever vittnar om goda relationer på skolan. Kränkningar förekommer sällan och personalen ingriper omedelbart om något skulle hända. Skolans plan för arbetet mot kränkande behandling måste dock utvecklas för att fullt ut uppfylla de krav som ställs på en sådan plan.

Föreliggande tillsyn har avslutningsvis visat på omfattande och allvarliga brister avseende Solvikskolans hantering av bedömning och betygssättning. Skolan har under senare år utfärdat betyg trots att skolan inte har medgivande för detta. Därtill har de formella slutbetyg som utfärdats varit så undermåliga att elevernas rättigheter kraftigt åsidosatts. Skolinspektionen ser allvarligt på bristerna i Solvikskolans myndighetsutövning i samband med betygssättningen och avser att noggrant följa upp huvudmannens arbete med att åtgärda dessa innan skolan kan erhålla det förnyade medgivande att anordna provning och utfärda betyg de ansökt om hos Skolinspektionen.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Solvikskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen (9 kap. 2 § 1985 års skollag).
- Skolledningen tar inte tillräckligt ansvar för att säkerställa att samtliga lärare utgår från de fastställda målen för utbildningen i sin undervisning. I detta ingår att säkerställa att undervisningen för elever som är mottagna i grundsärskolan bedrivs i förhållande till de mål som anges i grundsärskolans kursplaner (9 kap. 2 § 1985 års skollag).
- Skolans individuella utvecklingsplaner lever inte upp till författningarnas krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild

verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Skolledningen tar inte tillräckligt ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas regelbundet och använder detta som underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse (9 kap. 2 § 1985 års skollag samt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan klargör inte mål och krav för elever i tillräcklig utsträckning (9 kap. 2 § 1985 års skollag).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolan varken utfärdar betyg eller ger skriftliga bedömningar i enlighet med författningarnas krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 3, 9, och 18 §§ grundskoleförordningen samt Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan m.m. SKOLFS 2009:35).
- Skolan för inte betygskatalog enligt grundskoleförordningens krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 11 § grundskoleförordningen samt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog för grundskolan SKOLFS 2009:27).
- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).
- Skolan har utfärdat betyg utan att ha Skolinspektionens medgivande för detta (9 kap. 2 § 1985 års skollag).

Skolinspektionen har i tillsynen av Solvikskolan identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Skolan bör vidta ytterligare åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Skolledningen bör i högre grad verka för likvärdig bedömning och betygssättning.

- Skolan bör försäkra sig om att eleverna ges möjlighet till inflytande över utbildningens utformning och möjlighet till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.
- Skolan bör se över sin timplan så att den korresponderar med den läroplan som skolan följer.
- Skolan bör tydliggöra sin ledningsorganisation så att det klart framgår vem som har det fulla ledningsansvaret.

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och skolledning har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 16 maj 2011.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Nils-Åke Andersson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Ingela Gullberg
Undervisningsråd

Kopia till
Södertälje kommun

Bilagor:
Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Solvikskolan
Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Solvikskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Solvikskolan den 15 och 16 september 2010.

Huvudmannen för Solvikskolan får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet. Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Solvikskolan, dels den information som samlats in under besöket. I samband med tillsynsbesöket intervjuades skolledningen, ett urval av lärare och elever samt företrädare för huvudmannen. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Södertälje kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte nyttjat sin rätt till insyn på senare år.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Solvikskolan

Tabell 1. Antal elever på Solvikskolans grund- och särskola

Skolan	Antal elever
Fristående grundskola	97
Fristående särskola	2

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med tillsynsbesöket 2010.

Solvikskolan är en fristående grundskola med waldorfpedagogisk inriktning för årskurserna 1-9. I Skolverkets beslut den 25 maj 2007 (Dnr 43-2006:1215) godkändes Solvikskolan även som fristående särskola för årskurserna 1-10. I beslutet medges att ledningen för utbildningen i särskolan får utföras av flera personer, att särskolan får anordna provning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för särskolan i det offentliga skolväsendet samt att elevantalet i särskolan får understiga 20 elever.

Solvikskolans grundskola har dock inte Skolinspektionens medgivande att anordna provning och utfärda betyg. I samband med uppföljningen av Solvikskolans förra tillsyn meddelade nämligen skolan den 29 april 2008 att de inte avsåg att fortsättningsvis utnyttja detta medgivande för grundskolan, varför skolans rätt att anordna provning och utfärda betyg återkallades i ett beslut den 5 maj 2008 (Skolverkets Dnr 54-2007:1758). Trots detta har Solvikskolan fortsatt att utfärda betyg, se bedömningspunkterna avseende "*Bedömning och betyg*" samt "*Huvudmannaskap och tillstånd*" nedan.

Den 19 oktober 2010 - efter Skolinspektionens aktuella tillsynsbesök - inkom huvudmannen för Solvikskolan med en ny ansökan om medgivande att anordna provning och utfärda betyg (Dnr 2010:5748). Ärendet behandlas i särskild ordning av Skolinspektionens enhet för tillståndsprövning.

Huvudman för skolan är Stödföreningen för Solvikskolan med organisationsnummer 815600-5145.

Enligt skolans ansökan om godkännande följer grundskolan waldorfskolornas läroplan "*En väg till frihet*" medan utbildningen i särskolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 99 elever, varav 2 i särskolan. De flesta eleverna är folkbokförda i Södertälje kommun, men skolan har även elever från andra närliggande kommuner. Skolan ligger mycket naturskönt i Ytterjärna i Södertälje kommun.

På Solvikskolan finns även en gymnasieskola som inspekterades vid samma tillfälle som grundskolan och särskolan. Skolinspektionens bedömningar av gymnasieskolan redovisas i ett separat beslut.

Tillsynsprotokoll för Solvikskolans grundskola och särskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Ytterligare åtgärder måste vidtas så att alla elever ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Som framgått under avsnittet "*Beskrivning av skolan*" har Solvikskolan inte haft medgivande att sätta betyg under senare år. Det gör att tillgången till nationell statistik över slutbetygen i årskurs 9 begränsas till år 2007. Detta år låg skolans genomsnittliga meritvärde på 221,9, att jämföra med 207,3 för riket i övrigt. Andelen elever som nådde målen låg på 90,5 procent, att jämföra med 76,1 i riket.

Som framgår av bedömningsavsnittet "*Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering*" sammanställer Solvikskolan inte kunskapsresultaten på skolövergripande nivå i någon nämnvärd utsträckning. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 finns dock resultaten från de genomförda nationella proven i årskurs 3,5 och 9 redovisade. Översikten visar att 80 procent av eleverna i årskurs 3 klarade proven i svenska och matematik. I årskurs 5 låg måluppfyllelsen ungefär på samma nivå i de båda ämnena, medan endast 68 procent av eleverna klarade proven i engelska. I årskurs 9 klarade 75 procent av eleverna proven i svenska, matematik och engelska.

Inför tillsynsbesöket har Skolinspektionen bett att få en samlad resultatredovisning av i vilken grad eleverna når de nationella kunskapsmålen. Solvikskolan har då uppgivit att samtliga elever som avslutade sina grundskolestudier läsåret 2008/09 uppnådde målen i samtliga ämnen. Läsåret 2009/10 nådde 75 procent av avgångseleverna i årskurs 9 målen i alla ämnen.

Mot bakgrund av att alla elever inte uppnår kunskapsmålen i alla ämnen behöver skolan intensifiera sitt arbete för ökad måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolledningen måste vidta åtgärder för att säkerställa att samtliga lärare utgår från de fastställda målen för utbildningen i sin undervisning. I detta ingår att säkerställa att undervisningen för elever som är mottagna i grundsärskolan bedrivs i förhållande till de mål som anges i grundsärskolans kursplaner.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Under de intervjuer som genomfördes med rektor och lärare i samband med tillsynsbesöket framkommer att det på Solvikskolan råder viss osäkerhet kring vilka mål som gäller i olika ämnen och årskurser. Skolan har påbörjat ett arbete med att bearbeta och konkretisera målen i waldorfskolornas läroplan "En väg till frihet", men har hittills bara hunnit med ämnet slöjd. Undervisningen i flertalet ämnen läggs upp av läraren efter eget huvud utifrån den erfarenhet vederbörande byggt upp genom åren, utan att direkt ta sikte på några uppställda och överenskomna mål. Detta bidrar givetvis i sin tur till otydlighet kring lärarnas bedömning av huruvida eleverna i olika ämnen och årskurser uppnått målen eller ej.

Av intervjuerna framkom även att skolan inte beaktar att undervisningen för de elever som är mottagna i grundsärskolan ska bedrivas i förhållande till de mål som anges i grundsärskolans kursplaner. Undervisningen för de integrerade särskoleeleverna utgår istället från grundskolans kursplaner och särskoleeleverna gör även grundskolans nationella ämnesprov.

Skolinspektionen vill med anledning av detta påtala att utgångspunkten är att elever som är mottagna i grundsärskolan ska följa grundsärskolans kursplaner. Vidare vill Skolinspektionen understryka att de nationella ämnesproven är avsedda för grundskolan och därmed inte utformade i relation till de nationella mål som finns i grundsärskolans kursplaner.

Huvudområde: Pedagogisk ledning av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolan bör vidta ytterligare åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolledningen i högre grad bör verka för likvärdig bedömning och betygssättning.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Solvikskolan är en relativt liten skola. Lärarna som undervisar i de olika ämnena är därför ofta ensamma i arbetet med att bedöma och betygssätta eleverna, även om de får stöd genom de allmänna resonemang som förs i kollegiet. Skolan har heller inget samarbete med andra skolor avseende bedömning och betygssättning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolledningen i högre grad måste ta sitt ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas regelbundet och använda detta som underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Av såväl skolans dokumentation som av intervjuerna med skolledning och lärare framkommer att Solvikskolan i vissa avseenden har ett fungerande kvalitetsarbete. Skolan utvärderar sin verksamhet såväl i dagliga och veckovisa möten i kollegiet, som genom mer strukturerade terminsvisa och läsårsvisa uppföljningar och utvärderingar där delar av verksamheten speglas mot uppsatta mål.

Uppföljningen och utvärderingen av kunskapsresultaten är dock inte lika utvecklade som exempelvis resultaten av skolans arbete med de sociala målen. Skolans rektor uppger i samtalen med Skolinspektionen att skolan överhuvudtaget inte sammanställer kunskapsresultaten på skolövergripande nivå.

Det är istället upp till varje lärare att hålla koll på resultaten i de ämnen och årskurser där de undervisar.

I skolans kvalitetsredovisning finns heller inga sammanställningar av kunskapsresultaten, förutom en matris där resultaten av de nationella proven som genomförts i årskurs 3, 5 och 9 redovisas. Anmärkningsvärt är även att det inte i kvalitetsredovisningen görs någon analys och presenteras några åtgärder relaterade till den låga måluppfyllelsen i exempelvis engelska i årskurs 5, där endast 68 procent av eleverna klarade proven.

Skolinspektionen vill mot denna bakgrund - och mot bakgrund av att brister i skolans uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten även framkommit i tidigare tillsyner av Solvikskolan - med skärpa påtala skolledningens ansvar för att en noggrann uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten görs på skolövergripande nivå.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan klargör inte mål och krav för elever i tillräcklig utsträckning.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Under intervjuerna med elever och lärare framkommer att vissa lärare redogör för målen för eleverna i det ämne man undervisar i, medan andra lärare inte gör det. Enligt de intervjuade lärarna finns det av principiella skäl en ovilja hos vissa lärare att tydliggöra målen för eleverna eftersom de menar att eleverna då kan bli stressade.

Det varierar även mellan lärarna i vilken utsträckning de informerar eleverna om betygskriterier och elevernas kunskapsresultat. Det gör att det i vissa ämnen är mycket oklart för eleverna vad som krävs för att uppnå ett visst betyg och hur de ligger till i förhållande till målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan behöver försäkra sig om att eleverna ges möjlighet till inflytande över utbildningens utformning och möjlighet till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Vid Solvikskolan finns inga fasta fora för formellt elevinflytande, varken elevråd eller klassråd. De intervjuade eleverna upplever sina möjligheter att ha inflytande över utbildningen som varierande. Vissa lärare uppmuntrar till detta bland annat genom att låta eleverna framföra sina synpunkter på den veckovisa klasstimmen, medan andra lärare enligt eleverna verkar ha en mer negativ inställning till elevinflytande överhuvudtaget. De äldre eleverna ger i intervjuerna flera exempel på synpunkter de under lång tid försökt framföra, men som inte beaktats. Exempelvis önskar de förbättrad undervisning i träslöjd samt idrott- och hälsa. De har även önskemål om att få tillgång till fler datorer med internetanslutning och om att få spela fotboll på rasterna, men får inget gensvar från kollegiet.

Eleverna märker relativt stora skillnader mellan lärarna i vilken mån de bjuds in att ha inflytande över sin utbildning, vara delaktiga och ta ansvar. De uppskattar de lärare som är lyhörda för deras synpunkter och önskemål i undervisningssituationen och önskar att fler skulle ha ett sådant förhållningssätt.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av Solvikskolans "Likabehandlings- och jämställdhetsplan". I planen återfinns utförliga resonemang som visar på ett tydligt engagemang i värdegrundsarbetet och i skolans arbete mot kränkande behandling.

I planen redogör skolan för flera olika sätt att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer dock att det i planen behöver förtydligas vem som ansvarar för vad i situationer som kräver att en utredning görs. Detta gäller såväl vid förekomst av mobbning som vid annan kränkande behandling.

Det bör även i planen klargöras att berörda vårdnadshavare ska informeras så skyndsamt som möjligt om en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling, eller om en elev har kränkt en annan elev.

Skolans elever har inte varit delaktiga i upprättandet av planen, vilket är ett krav som ställs i skolförfattningarna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolan varken utfärdar betyg eller ger skriftliga bedömningar i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 3, 9, och 18 §§ grundskoleförordningen

Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan m.m. SKOLFS 2009:35

Motivering:

Som framgått ovan under rubriken "*Beskrivning av skolan*" har Solvikskolan under senare år utfärdat betyg trots att skolan inte haft Skolinspektionens medgivande för detta (se även bedömningsområdet "*Huvudmannaskap och tillstånd*" nedan).

Förutom detta har Skolinspektionen funnit stora brister i skolans betygssättning. Av de utfärdade slutbetyg som Skolinspektionen tagit del av framgår att skolan i strid med författningarna satt betyg även i andra "ämnen" än de som är obligatoriska för grundskolan. Exempelvis har de elever i årskurs 9 som avslutade sina grundskolestudier vid Solvikskolan vårterminen 2010 fått formella

slutbetyg i "Teater", "Hantverk" och "Årstadsspel" - vilket i betygsdokumentet är en sammanfattande benämning för lokala evenemang som draklek, julspel, påskprocession och antilopdans. Samtidigt har ingen elev fått slutbetyg i Moderna språk, vilket enligt timplanen är ett obligatoriskt ämne. Vidare används i vissa fall fel ämnesbeteckningar på betygsdokumenten, exempelvis i hem- och konsumentkunskap.

Slutbetygen är heller inte undertecknade av skolans rektor (eller motsvarande för waldorfskolor) - istället finns en rad för klasslärarens underskrift längst ner på dokumentet.

Skolan har vidare inte utfärdat skriftliga bedömningar för elever som inte uppnått målen i ett ämne och därmed inte fått betyg. De läsårsbrev som skolan skriver lever heller inte upp till författningarnas krav på skriftliga bedömningar eftersom elevernas kunskaper i ämnena inte tydligt framgår av dessa (se även bedömningsområdet "Fokus på lärande" ovan).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolan har inte betygs katalog enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 11 § grundskoleförordningen

Skolverkets föreskrifter om betygs katalog för grundskolan SKOLFS 2009:27

Motivering:

Solvikskolan har inte upprättat någon betygs katalog trots att de utfärdat betyg.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolan bör se över sin timplan så att den korresponderar med den läroplan som skolan följer.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av Solvikskolans aktuella timplan för årskurs 1-9 och konstaterar att skolan erbjuder "ämnena" som

varken finns i timplanen för det offentliga skolväsendet eller i waldorfskolornas läroplan "En väg till frihet" som Solvikskolan sagt sig följa. Exempelvis undervisas eleverna i "Geometri" och "Livskunskap".

Skolinspektionen vill med anledning av detta uppmana skolan att se över sin timplan så att den inte innehåller "ämnen" som inte korresponderar med en godkänd läroplan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen för fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

På Solvikskolan utarbetas oftast, men inte alltid, åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av innehåller rubrikerna "Bakgrund", "Nuläge", "Behov och åtgärder" samt "Uppföljning". Den text som återfinns under var och en av rubrikerna är dock så knapphändig att det inte tydligt framgår vilka behov eleven har eller vilka åtgärder skolan ska vidta för att tillgodose dessa behov. Vidare görs inga kopplingar till de mål eleven enligt styrdokumentet ska uppnå.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektors beslutsfattande

Bedömning:

Skolan bör tydliggöra sin ledningsorganisation så att det klart framgår vem som har det fulla ledningsansvaret.

Författningsstöd:

1 a kap. 4 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

Motivering:

Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn företräds skollädares på Solvikskolan av en nyutnämnd rektor med pedagogisk utbildning och erfarenhet. Under tillsynen framkommer dock oklarheter huruvida denna rektor har det fulla ledningsansvaret på skolan. Rektorn menar att det ytterst är skolans sam-

lade kollegium som utgör skolans ledning och därmed har ledningsansvaret fram till dess att den nya skollagen träder i kraft den 1 juli 2011. De intervjuade lärarna uppger dock att det från och med innevarande läsår är rektorn som ansvarar för skolans ledning. Flera av de intervjuade eleverna är inte säkra på huruvida skolan har någon rektor överhuvudtaget och vem som i så fall upp- bär denna titel.

Mot bakgrund av ovanstående vill Skolinspektionen påtala följande. Enligt gällande författningar ska en skola med waldorfpedagogisk inriktning antingen ledas av en rektor - med fulla befogenheter och fullt ledningsansvar - eller av flera personer varav ingen då lämpligen ska benämnas "rektor" eftersom det ger felaktiga signaler om var ledningsansvaret ligger. Skolinspektionen vill i sammanhanget även erinra om att från och med att den nya skollagen träder i kraft måste skolan fullt ut ledas av en rektor.

Skolans huvudman har i samband med sin sakgranskning av föreliggande rap- port meddelat att en rektor tillsatts i samband med terminsstarten den 10 januari 2011.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Huvudmannaskap och tillstånd

Bedömning:

Skolan har utfärdat betyg utan att ha Skolinspektionens medgivande för detta.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Den 5 maj 2008 (Skolverkets Dnr 54-2007:1758) återkallades Solvikskolans rätt att anordna prövning och utfärda betyg. Återkallandet gjordes på huvud- mannens egen begäran eftersom skolan inte längre ville nyttja sitt tidigare medgivande att sätta betyg, utan enbart utfärda så kallade läsårsbrev till eleverna. Solvikskolan har även i sin skriftliga dokumentation till Skolinspek- tionen inför föreliggande tillsyn meddelat att skolan inte utfärdar betyg.

Under de intervjuer som genomfördes i samband med tillsynsbesöket framkom dock att skolan även efter återkallandet fortsatt att utfärda betyg till eleverna i de högre årskurserna. Exempelvis utfärdades "slutbetyg" till samtliga elever som avslutade sin grundskoleutbildning i årskurs 9 läsåret 2009/10. Som fram- gått ovan har skolan därtill kraftigt åsidosatt författningarnas krav i sin hante- ring av betyg och betygs katalog.

Skolinspektionen finner skolans förfaringssätt mycket anmärkningsvärt och vill med skärpa påtala huvudmannens ansvar för att enskilda elevers rättigheter tillgodoses och för att skolan på ett korrekt sätt sköter den myndighetsutövning som betygssättning faktiskt är.
